

Міністерство охорони здоров'я України
Тернопільський національний медичний
університет імені І. Я. Горбачевського
Міністерства охорони здоров'я України

**Матеріали X науково-практичної
конференції з міжнародною участю**

**НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ ПРОГРЕС І
ОПТИМІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ
ПРОЦЕСІВ СТВОРЕННЯ
ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ**

**присвячена пам'яті завідувача кафедри
управління та економіки фармації з
технологією ліків, доктора
фармацевтичних наук, професора
Тараса Андрійовича Грошового**

17-18 жовтня 2024 року

Редакційна колегія:

проф. Корда М.М., проф. Кліщ І.М., проф. Олещук О.М.,
проф. Самогальська О.Є., проф. Фіра Л.С., доц. Белей Н.М.,
доц. Шанайда М.І., доц. Вронська Л.В., доц. Демчук М.Б.,
доц. Покотило О.О., доц. Дуб А.І., доц. Будняк Л.І.

Науково-технічний прогрес і оптимізація технологічних процесів створення лікарських препаратів: матеріали X наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої пам'яті зав. каф. управління та економіки фармації з технологією ліків, д-ра фарм. наук, проф. Т.А. Грошового (17 – 18 жовтня 2024 р.). – Тернопіль : ТНМУ, 2024. – 261 с.

Усі матеріали збірника подаються в авторській редакції. Відповідальність за представлені результати досліджень несуть автори тез.

ВИЗНАЧЕННЯ СУМИ КИСЛОТ ГІДРОКСИКОРИЧНИХ У ВИТЯЖКАХ ІЗ ЩАВНАТУ ТРАВИ

Будняк Л., Михайлюк Т.

Тернопільський національний медичний університет
імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України
м. Тернопіль, Україна
stoyko_li@tdmu.edu.ua

Актуальність. Пошук та дослідження нових перспективних рослин, створення на їх основі лікарських засобів є актуальним для сучасної фармації. Однією з таких рослин є щавнат.

Щавнат (*Rumex patientia* L. x *Rumex tianschanicus* Losinsk.) отриманий шляхом схрещування щавлю шпинатного (*Rumex patientia*) і щавлю тянь-шаньського (*Rumex tianschanicus*). Даний гібрид став популярним завдяки можливості універсального застосування. Рослина спочатку була виведена як кормова, але також знайшла застосування у харчовій, енергетичній та медичній сферах.

Застосовувати щавнат рекомендують для лікування анемії, при гіповітамінозах, отруєннях хімічними речовинами, атеросклерозі та інших захворюваннях.

Метою роботи було визначення кількісного вмісту суми кислот гідроксикоричних у витяжках із щавнату трави.

Матеріали та методи. Витяжки із щавнату трави одержували методом мацерації. При мацерації подрібнену сировину, яка була залита екстрагентом (20 та 40 % етанолом), настоювали протягом семи діб. Співвідношення сировини до екстрагента було 1:5 та 1:8.

В одержаних витяжках визначали кількісний вміст суми кислот гідроксикоричних спектрофотометричним методом на спектрофотометрі Lambda 25 PerkinElmer (США).

Аліквоту витяжки поміщали у мірну колбу на 25 мл, додавали 20 % етанол до мітки. За необхідності розчин фільтрували через сухий паперовий фільтр (розчин В).

В мірну колбу місткістю 25 мл вносили 1 мл розчину В і доводили розчин до мітки 20 % етанолом.

Оптичну густину отриманого розчину вимірювали за довжини хвилі 327 нм. Розчином порівняння був 20 % етанол. Використовували питомий показник поглинання кислоти хлорогенової, що дорівнює 531.

Результати. Результати визначення спектрофотометричним методом суми кислот гідроксикоричних у витяжці (серія 1) з щавнату трави, одержаній методом мацерації, з використанням 20 % етанолу, у співвідношенні сировини до екстрагента 1 : 5, показали, що вміст даних сполук, у перерахунку на кислоту хлорогенову, становить 0,98 мг/мл. У витяжці (серія 2), одержаній методом мацерації, з використанням 40 % етанолу та у співвідношенні сировина - екстрагент – 1 : 8, вміст суми кислот гідроксикоричних становить 1,82 мг/мл.

Висновок. Отримані результати свідчать про перспективність використання щавнату трави та розробки нових вітчизняних лікарських засобів на її основі.

ХІМІЧНИЙ СКЛАД ТА ФАРМАКОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ РОСЛИН РОДУ *RAEONIA*

Бурбак Л., Герасимюк Н., Приступа Б.

Одеський національний медичний університет,
м. Одеса, Україна
nataliia.herasymiuk@onmedu.edu.ua

Актуальність. У сучасній медицині актуальною проблемою є пошук нових засобів для лікування різноманітних захворювань. Використання рослинних препаратів є перспективним напрямом, оскільки фітотерапія має помірніший негативний вплив на

організм у порівнянні із синтетичними препаратами. Однією з цікавих та маловивчених рослин у традиційній медицині є рід *Paeonia* L. (півонія). Ця рослина використовується для лікування широкого спектру захворювань, включаючи запальні процеси, гінекологічні та серцево-судинні недуги. Її біологічно активні компоненти, зокрема монотерпенові глікозиди та флавоноїди, продемонстрували значну фармакологічну активність, що робить *Paeonia* важливим об'єктом для подальших досліджень.

Мета роботи. Аналіз мета-даних наукових джерел щодо ботанічних особливостей, хімічного складу та фармакологічних властивостей рослин роду *Paeonia*.

Матеріали та методи. Було здійснено аналіз наукової літератури з баз даних PubMed та Google Scholar, що стосується ботанічних характеристик, хімічного складу та фармакологічної активності рослин роду *Paeonia*. Для проведення пошуку використовували ключові слова: «*Paeonia*», «півонія», «ботанічний опис *Paeonia*», «хімічний склад *Paeonia*» та «фармакологічна активність *Paeonia*».

Результати. Рід *Paeonia* налічує приблизно 30 видів рослин, які розподіляються на трав'янисті та деревовидні форми. *Paeonia suffruticosa* є найбільш відомою серед деревовидних півоній. Рослина має великі яскраві квіти та товсте коріння. Основною частиною, що використовується у медицині, є коріння і кора кореня (*Cortex Moutan*), яке багате на біологічно активні речовини. Хімічний склад півонії надзвичайно багатий і різноманітний. Виявлено 153 види монотерпенових глікозидів, серед яких паеоніфлорин є одним із найбільш вивчених. Ці сполуки мають протизапальні, антиоксидантні та протипухлинні властивості. У *Paeonia* було знайдено близько 59 флавоноїдів, переважно у квітках, включаючи астрагалін та антоціанідин, які демонструють антиоксидантну активність. Виявлено 54 види дубильних речовин, головним чином у плодах та коренях *Paeonia*. Вони сприяють загоєнню ран та мають протизапальні властивості. Фенольні сполуки, такі як галова кислота і паеонол, є одними з найпоширеніших і мають протизапальну та антибактеріальну дію.

Традиційно, півонія використовувалася у китайській, японській та європейській медицині для лікування різних захворювань. Види *Paeonia* застосовувалися для лікування гінекологічних захворювань, таких як дисменорея та аменорея, а також для зняття болю та лікування запалень. *Cortex Moutan*, кора кореня *P. suffruticosa*, використовується в китайській медицині з 2 століття нашої ери для очищення крові, покращення кровообігу та лікування застійних процесів. Сучасні дослідження підтвердили, що півонія має значну протизапальну активність, що дозволяє використовувати її для лікування захворювань, пов'язаних із хронічними запаленнями.

Висновки. Півонія є цінною рослиною, яка здавна використовується у народній медицині завдяки своїм протизапальним, антиоксидантним та протипухлинним властивостям. Її хімічний склад, багатий на монотерпенові глікозиди та флавоноїди, робить її перспективним джерелом для створення нових фітопрепаратів. Подальші дослідження цієї рослини можуть відкрити нові можливості для медицини, зокрема у лікуванні запальних захворювань та травм.

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ У МЕДИЦИНІ ТРАВИ *TRIFOLIUM PRATENSE* L. (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)

Буряник Ю.

Івано-Франківський національний медичний університет,
м. Івано-Франківськ, Україна
buranikula@gmail.com

Актуальність. Родина бобові (*Fabaceae* L. або *Leguminosae* L.) є однією з найбільших родин серед квіткових рослин. Вона охоплює 600-700 родів і понад 12-17 тисяч видів однорічних і багаторічних трав'янистих рослин, чагарників, ліан, рідше дерев

Будняк Л., Михайлюк Т. ВИЗНАЧЕННЯ СУМИ КИСЛОТ ГІДРОКСИКОРИЧНИХ У ВИТЯЖКАХ ІЗ ЩАВНАТУ ТРАВИ	67
Бурбак Л., Герасимюк Н., Приступа Б. ХІМІЧНИЙ СКЛАД ТА ФАРМАКОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ РОСЛИН РОДУ <i>PAEONIA</i>	67
Буряник Ю. ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ У МЕДИЦИНІ ТРАВИ <i>TRIFOLIUM PRATENSE L.</i> (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)	68
Бур`янова В., Зубрицька Т., Мороз О. РОСЛИНИ РОДУ <i>CANNABIS</i> : ВИКОРИСТАННЯ В МЕДИЦИНІ	69
Воробець Н., Яворська Г., Шешурак Х., Крижановська А., Грачова Д. ПОПЕРЕДНЕ ФАРМАКОГНОСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ <i>GALINSOGA PARVIFLORA</i> ЗІБРАНОЇ НА ЛЬВІВЩИНІ	71
Григоренко А., Конечна Р. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФІТОХІМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ <i>JUNIPERUS COMMUNIS</i>	72
Гудзь Н., Руминська Т., Туркіна В. ВИЗНАЧЕННЯ ВМІСТУ ФЛАВОНОЇДІВ І ПРОТИМІКРОБНОЇ ДІЇ НАСТОЙКИ КВІТІВ НАГІДОК ЛІКАРСЬКИХ	73
Гуртовенко І., Коновалова О., Степаненко Д. ВИЗНАЧЕННЯ ВМІСТУ ПОЛІСАХАРИДІВ У ТРАВІ ГРАВІАТУ МІСЬКОГО	74
Дейнека А., Журавель І. ДОСЛІДЖЕННЯ АНТОЦΙΑНІВ КОСМЕЇ ДВІЧПЕРИСТОЇ	75
Дудчук М., Мельник М. МОРФОЛОГІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАВИ <i>INULA BRITANNICA L.</i>	76
Льїна С., Журавель І. ВИВЧЕННЯ МОРФОЛОГО-АНАТОМІЧНОЇ БУДОВИ КВІТОК РОТИКІВ САДОВИХ (<i>ANTIRRHINUM MAJUS L.</i>)	77
Льїна Т., Ковальова А., Рааль А., Кошовий О. ПОШУК КОРЕЛЯЦІЙНИХ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ МІЖ ВМІСТОМ ІЗОМЕРІВ ТУЙОНУ ТА ІНШИХ СПОЛУК У СКЛАДІ ЕФІРНОЇ ОЛІЇ ШАВЛІЇ ЛІКАРСЬКОЇ	78
Коновалова О., Гуртовенко І., Петренко О. ДИНАМІКА НАКОПИЧЕННЯ ПОЛІФЕНОЛЬНИХ СПОЛУК У ЛИСТІ КИЗИЛУ ЗВИЧАЙНОГО	79
Лоленко К., Мельник М. АНАТОМІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАВИ <i>EUPATORIUM CANNABINUM L.</i>	80
Мазулін О., Фуклева Л., Мазулін Г. НАКОПИЧЕННЯ АСКОРБІНОВОЇ КИСЛОТИ У РОЗПОВСЮДЖЕНИХ ВИДАХ РОДУ <i>THYMUS L.</i>	81
Олефіренко А., Кисличенко В., Іосипенко О. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПАРАМЕТРІВ ТРАВИ ЛІЗІАНТУСУ РАССЕЛА ТА ОДЕРЖАННЯ ГУСТОГО ЕКСТРАКТУ З НЕЇ	83
Павлова О., Герасимюк Н., Приступа Б. МОРФОЛОГО-АНАТОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОСЛИНИ <i>GALINSOGA PARVIFLORA</i>	83